

Vîdûnas

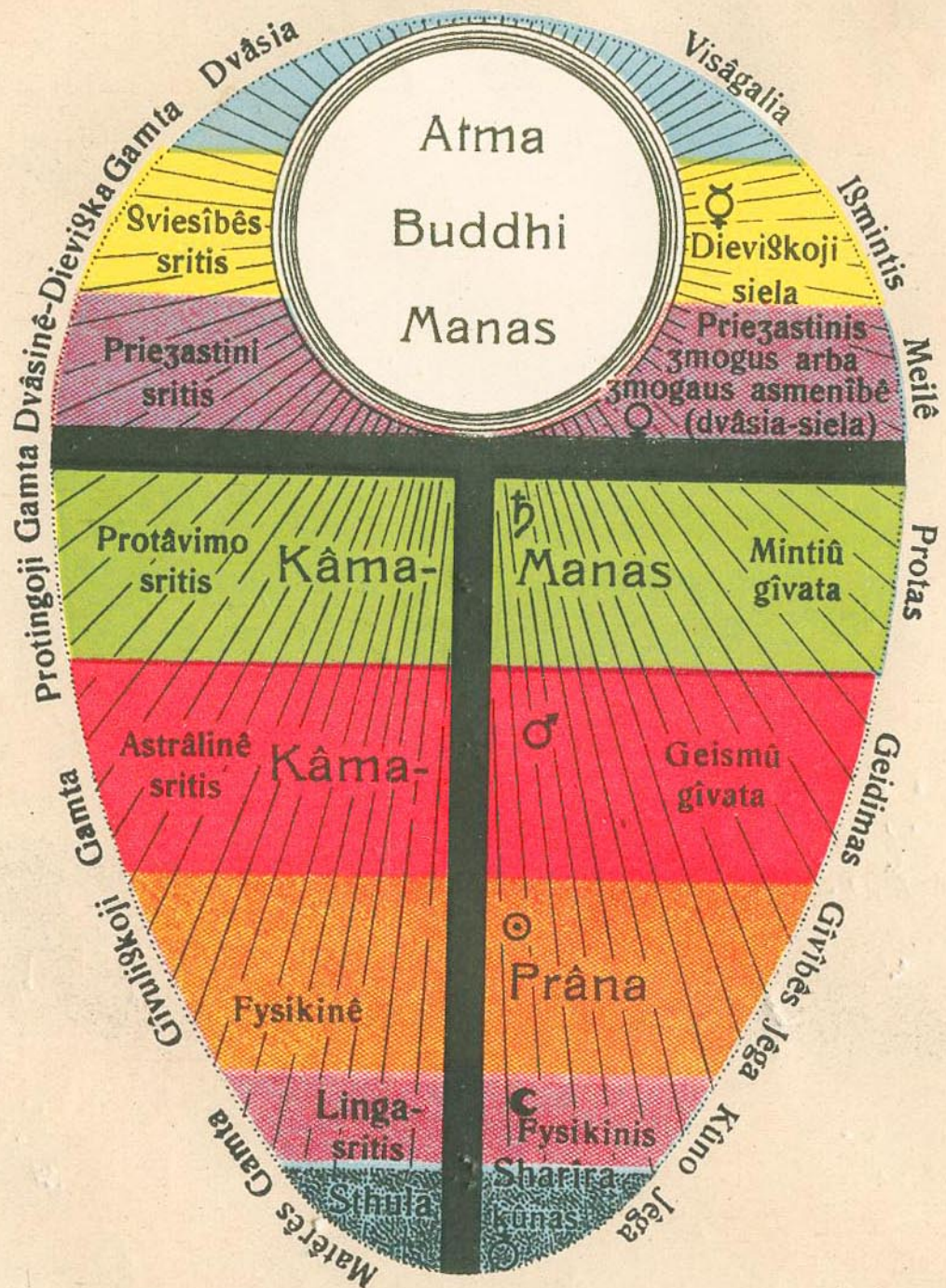
Visumos Sâranga

Antras leidimas

Rûta

Tilzêje 1921.

Visuma ir žmogus.

Vîdûnas

Visumos Sârangas

Antras leidimas

Rûta

Tilzėje 1921.

(pirmas leid. 1907)

*Žvelgiau augstîn,
ir erdvêse visur
išvîdau tik tâ Pâtî Vienâ.
Žvelgiau zemîn î jûras.
Ir tše bangâvo bangose
visur tik Jis Pats Vienas.
Žvelgiau î širdî.
Tai buvo jûros,
pasauliû begalis
ir nesuskaitomi sapnai.
Bet ir juose išvîdau
tiktai Jî Pâtî Vienâ.*

IS Rîtû Saliû mokslo.

Prakalba.

Kaip žmogus sutinka pasauli, î kurî ateina užgimdamas, taip jis ir gîvena. Todêl labai svarbus îra šis jo pasaulio sutikimas. O jis pasidâro iš to, koks îra žmogaus protas, kokia jo išmintis ir kokie mokslai jâm teikiami pasauliui suprasti.

Îra visokiû pasaulio supratimo mokslû. Vieni aiškiau ir nuodugniau, kiti drumstiau ir tik paviršumis apie jî kalba. Kas šitame raštelîje višumui siûloma, îra îvairiû âmziû o îpatiai Rîtû Saliû mokslai, kurie sumegzti su Vakarû moklais kaip rašytojas, visokius raštus pasiskaites, juos suprâtes îra. Bet jie rodêsi jâm îpatiai svarbûs mûsû laikû žmonêms.

Berods negâli jie bûti tobûli ir pilni. Reikêjo visa dâr ir trumpai suglaudus surašiti. Todêl jie ir gâl nebus visur lengvai suprantami. Bet tâm, kurs šî râštâ noriai ir tûlus kartus skaitîs, bus jis tur-bût gana naudingas.

Vîriausiai gâl paaiškês iš šio raštelio, kuri îra žmogaus vieta pasaulîje. Žmogui lemta su žinojimu gîventi vienîbêje su visa Visuma, kurios jis kaip kiekvienas daigtas îra dalelê. Bet žmogus ir gâl nusistatîti prieš visâ kitâ gîvîbe. Tuo jis berods

nieko nepasiektū, vien tik sau skausmo ir nelaimēs sukeltū. Bet jis dažnai taip pasielgia, kadangi nemâto savo sântikiū su Visuma. Kuomet juos supras, jis ir kitaip gîves.

Pradês gâl net pasistengti gîventi tikrame ir pilname sutarime su Visuma, su gîvaja jos priestimi, su Visumoj veikiantiais îstâtimais arba kitaip sâkant: su Dievo valia. Ir jo gîvenimas bus gražus skambêjimas, bus palaimintas.

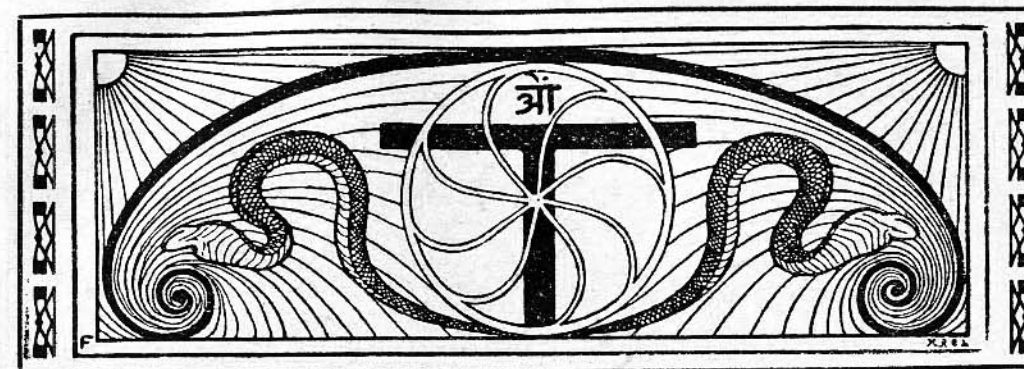
Nemanîta, kad jau šis raštelis žmogū nuves î tokiâ pâdêtî. Tâ tegâli pasiekti tikras žmogaus pasistengimas. Bet šis raštelis gâli bûti nors ir menkas vis dëlto šioks-toks tâm âkstinas.

Leidiamas antrâ kartâ, raštelis mâžuma îra taisîtas, îpatiai jo kalba. Pats turinîs liko beveik visai toks, koks buvo išêjes 1907-mt. Žinios ir aiškinimai tuomet paduoti, îra mûsû laikû mokslo tik dâr patvirtinti. Vien tik šen ir ten îra kas pridêta ir aiškiau îstarta.

Râsto tîtule statîtas dabar žodis Visuma uz žodî Visata. Rodosi, kad žodiu Visata norima pasakîti, jog vienas atskiras dalîkas îra visas, pilnas, o žodiu Visuma, kad eina kalba apie visa, kas esti.

Tilz êje Rugsêjîj 1921-mt.

V i d ū n a s.

Visumos Sâranga.

Regimoji Visumos sâranga

Ne visumet didiâjâm žmoniū skaitiui buvo žinoma, kaip Visuma surengta. Paprastai jâ suprâto taip, kaip âkis jâ parodê. Tikêjo žeme esant didiu plokštiu skrituliu, ant kurio uzvožtas dangus, išpuoštas visokiais žibutiais, bûtent žvaigždėmis. O aplink dangû ir žeme banguojantios begalinês, âmžinos jûros.

Tokia nuomonê žmoniū daugumoj ilgai vîravo. Ir Europoj, tautoms kilant iš žemos, girinês bûties, išlengvo tepradêjo aušti geresnis supratimas. Atsirâdo tokiû žmoniū, kuriuose sušvito skaidri išmintis, ir kurie bandê tada savo išmânîmâ teikti kitiems. Pradioj labai jiems priešinos — netiek tamsuoliai, kiek, kaip jau paprasta, tie, kurie bûtû galêje kitû vâdais bûti. Bet dvâsios šviesa netaip lengvai uzgesinama. O šiandien Europoj vos berandamas toks uzkampis, kur ir dvâsios vargšas nebûtû išgirdes, kad žemê îra didis rutulîs, kurs 24

valandose apsisuka, iš ko dârosi dienos ir nakties keismas; toliau, kad ųita žemê didiojoj erdvêj vienû metû bêgîje apskrieja saule, iš ko išeina metû laikai.

Didesnio mokslo žmonêms jau ir žinoma, kad îra žvaigzdiû, tamsiû kaip mûsû žemê, kurios tiktai atrodo ųvietiantios saulês sviesai ant jû atsispindint. Jos taipojau kaip žemê traukia savo takais aplink saule ir skrisdamos taip sukasi kaip bêgâs râtas. Vadinasi ųios žvaigzdês planêtomis. Vienos planêtos îra saulei artimesnês negu žemê, kitos tolimesnês. O viena, skrisdama aplink žeme, kartu su ja keliauja ir aplink saule. Tai mûsû mênuo. Jisai, kaip ir-gi saulei artimesnês planêtos: Merkûrius ir Vênus, nebsisuka aplink save, ir tik velkasi tolîn savo keliu, kaip koks râtas, kurs nebsisuka. Tas dalîkas berods ir tûliems mokîtiems žmonêms dâr nezinomas.

Garsusis Anglû žvaigzdininkas Herschel toliau dâr mokino, o jo mokslâ kiti patvirtino, kad saulê su visais savo palîdovais sukasi vêl aplink kitâ saule, bûtent aplink žvaigzde Alkyonê. Toliau iš-tirta, kaip greit planêtos sukasi aplink saule, ir saulê su visais savaisiais aplink Alkyone. Vislab tai ir dâr kitos žinios îra pusêtinai gerai patvirtintos, ir tûlos smulkmenos apie Visumos paviršaus sârangâ suzinotos. Vos tik keliuose mâžmoziuose tesiranda klaidû. O tas žvaigzdininkû mokslas iš lengvo tenka ir prastiems žmonêms.

Senovês mokslas ir mokslininkai Tokiu būdu ųios dienos žmoniû minia, aplamai imant, tikresnes žinias apie paviršutine Visumos sârangâ turi, negu senovês žmonês. Vienok bûtû visai klaidinga, manîti, senovêje nebuvus žinoma, kaip Visuma surengta. Senovês kultûrû tautos turêjo taipojau augstâ mokslâ. Ir îvairiuose dalîkuose jis toli pralenkia ųiandieninî. Dâr ne per-senai nieks nebûtû tikêjes, kad istikrûjû taip esti. Bet senovês liekanas ir raštus geriau tîrinêjant, tai vis daugiau tvirtêja. Ir tikrai reikia stebêties, îpatiai senûjû Aigyptû, Hellênû, Bâbylos gîventojû, o uz vis daugiau Indû mokslu. Jau negâlima sakîti, kad mûsû kultûra augstesnê uz jû, ji tik kitokia. O rodos, kad anos senovês tautos apie Visumos sârangâ dâr tikresnes žinias turêjo, negu mes.

Imkim tik vienâ paveikslâ. Ira Britiškame mûzêjûje Londone sens akmuo iš Bâbylos. Ant to akmens randasi vaizdas planêtos Jûpîterio su jo palîdovais. Ir tû îra tše penki. Mûsû žvaigzdininkai savo gerais žiûronais tebuvo keturis išvîde. Ir jie pašiepê nezinêlî Bâbylos gîventojâ, kurs anâ vaizdâ išdirbes buvo. Bet-gi metuose 1898 visai netîtia surâdo penktâjî Jûpîterio palîdovâ. Ir dabar kâzikatrâ reikêtû pašiepti? Vienok, kas nepaseka tû dalîkû, tas apie tai nieko nepatiria. Mat, mûsû mokslininkai nemêgsta skelbti savo klaidas. Ir tik vis girdêti, kiek augstiau uz senû laikû mokslâ mûsû mokslas esâs iškiles.

Bet viename dalīke mūsū laikū mokslas labai skiriasi nuo senovės mokslo. Jisai pirm viso naudojamas žmoniū gyvenimui smāginti. Senovės mokslas vīriausiai turėjo tā tikslā, žmogaus dorā tobūlinti, ir žmogū kiek jisai išmanīt īstengē, paākint ant to, kokiā vietā jis uzima Visumos gyvenime. Nebuvo tuomet labai svarbu, kad kiekvienas žmogus „mokītas“ būtū, bet pirmiau, kad jis doresniu, žmoniškesniu taptū. Tada jām ir buvo mokslas teikiamas.

Būdavo senovėje tame īpatingas būdas atbojamas. Kurs norėjo mokslo īgīti, turėjo pirma parodīti, jog jis īra doras žmogus. Toliau reikėjo ir tos doros tvirtumā patikrinti. Anais laikais mokslas suteikē dār daug daugiau galībės negu šiandien. O nedoriām galībės duoti, īra kitus pasmerkti žuvimui.

Todėl pirm viso buvo dora mėginama. Tada „išventino mokinī ī žinojimā“. Jis išmoko savo asmenīje suprasti dvāsinī žmogaus klestėjimā, kurs artimiausiame sārīšīje stovi su žmogaus dora. Kuo doresnis žmogus, tuo jis išmintingesnis. Taip mokinīs tūpo d v ā s i o s ž m o g u m i. Ir tiktai jām tokiu, tai esti šventu esant, jām teikiamas būdavo ir mokslas apie Visumos sārangā ir Visumos klestėjimā.

Tada toks mokinīs galėjo ir kitus mokinti. Ir jis buvo gārbinamas beveik kaip žmonijos mokītojas. Jis buvo „dvāsiškas“ ir buvo prānašas. Vienok nežinēliāms jis neteikē bet-kokio mokslo. Įpatiai jis juose neskleidē mokslā apie gamtā ir jos

galias. Vienat jis jiems aiškindavo, kaip žmogus galētū spresti savo gyvenimo uždavinī ir tobūlėti.

Tokie mokslai buvo uzrāšomi ir žmoniū labai gārbinami. Gana daug jų išliko lig šios dienos. Įra tai mūsū „šventi rāštai.“ Juose apie gamtā ir apie regimā pasaulī taip kalbama kaip r o d o s, kad īra. Išmintingājām viskas, kas pragaišta, ir visas pasaulis, tēra tik vaizdas. Todėl jām ir ne taip labai svarbu, kas tame vaizde dārosi.

Bet kad didieji žmonijos mokintojai žinojo, kaip Visuma surengta, tai nebegāl būti abejojama. Reikia tik nors māzuma senovės mokslā tīrinėti. Visai paskutiniuose metuose mokslininkai labai nušėbo matīdami, jog senovės šventīklos, paveikslui ir Agyptū pyramīdos, statītos pagal māstus, kuriuose pasižīmi įvairūs Visumos sārangos tolībės.

Pagaliau kīla ir klausimas, kurs to senovės mokslo šaltinis buvo. Paprastai tikima, būk tegālima kām-nors suzinoti vienat kūno jusnimis¹⁾ tīrinėjant. Ramus mėginimas savo žinojimo parodo, jog taip nėra. Įra žiniū, kurios joku būdu negāli būti jusnimis patirtos, ir niekaip negāl būti prirodomos tikromis. Tatiau jos labai pasižīmi tame, kad jos daug tikresnės už visas žinias, kurios jusnimis īgītos. Tokios žinios īra, paveikslā imant, visos tos, kurios moksle axiomomis vadinamos. Viena kasdieniniū īra ta, kuri kiekvienām apsireiškia žodiu: Esmi. Tām līgios žinios žmogui kartais pareina, līg

¹⁾ Kūno priemonės kām-nors pajusti, patirti.

jâm koks zaibas staiga sušvistû. Apie tokî sušvitimâ kalba visi didiausiasieje žmonijos mokslininkai, kaipo paveikslui Newton, Kepler, Faraday, ir tt. O šitas sušvitimas ir regėjimas randasi kuo-veikiau, juo-daugiau žmogus yra mokytas ir doras. Žmogui doroj pakilus, sušvinta vis daugiau išmintis. Galiausiai žmogus pasieka būtį, kurioji jis nuolatai išminties šviesoje gyvena. Tada jâm tereikia regėti, menkiausiasieje dalikai atveria jâm giliausias gilibes, ir jis kuo-geriausias žinias turi apie Visumâ ir visus gyvenimo slėpinius.

Tokia dvâsios būtis ne taip lengvai įgijama. Bet jinai yra senovės mokslo šaltinis. Šiandien mokslas nori remties kuone visai gal tik tuo, kas jusnims prieinama. Ir dvejopas žinojimo šaltinis tûlâm visai nėra žinomas. Tatiau ir šios dienos svarbiausiosios žinios pareina iš ano šaltinio, iš kurio ir senovės mokslas savo žinias sêmê. Tokiu būdu garsusis Fransas Lamarck²⁾ savo mokslâ apie evolûcê buvo įgijęs, o todêl kitas mokslininkas, būtent Cuvier³⁾ apie tâ mokslâ sâkê, kad jisai esâs visiems patîrimâms priešingas, ir negâlîs būti iš patîrimû išvedamas. Tatiau ta žinia vêliau buvo randama tikra. Mokslininkui Cuvier tuomet reikalingûjû patîrimû trûko; bet ir Lamarck jû neturêjo. Todêl sâkoma jî žinojus intûitîvai. Tokiu-jau būdu įgîtas yra ir senovės išmintingûjû žinojimas. Iš jo pareina senovės mokslas.

²⁾ Išstarti reikia Lamark. ³⁾ Išstarti reikia Kyviê.

Sâranga Visumos viduje Paskutiniuose âmžiuose (šimtmetiuose) Europos žmonės pradêjo geriau suprasti ir gamtos gyvenimâ. Ir vis daugiau pradêjo naudoties gamtos jêgomis. O jas stropiai tîrinêjant, kartais visai iš netitû prasivêrê mokslininkâms Visumos vidus. Ir kaip pirm to išlengvo auges buvo Visumos paviršaus sârangos supratimas, taip šiose dienose pradeda atsirasti supratimas jos vidaus sârangos.

Paskutiniu laiku pasisekê visokie išradimai. Žîmûs pirm visû pasidârê tie, kuriems Elektriška buvo naudojama. Jau seniau mokslininkai sâkê šviesâ esant îpatingos labai smulkios, Aitheriu vadinamos matêrês reiškiniu; tasai Aithêris pildâs begaline erdve ir skverbiâsis per visus daigtus, net per kietiausius. Vienok šis mokslas rodês negana patvirtintas. Bet vis daugiau mêginant êlektrikos îpatîbes, jis pradêjo îgauti visai nebeabejojamâ pagrindâ. Teko profesoriui Röntgen îpatingas išradimas. Pasidârê žinoma, jog yra neregimû êlektrikos spinduliû, kurie per viskâ spindi. Toliau kiti mokslininkai išrâdo, kad neregimieji spinduliai gana îvairûs yra, kad vieni tûlû daigtû sulaikomi arba nors užgaunami o kiti ne. Ir gana gerai šandien pažîstami su savo îpatîbemis α -, β -, ir γ - spinduliai.

Tuomet visai naujas dalikas tikrêjo. Numânant kad Aithêris yra, pasidârê numanu ir tai, kad už regimosios gamtos randasi neregima⁴⁾ būtent

⁴⁾ Žîmus tame mokslas Anglû mokslininko Faraday.

Aithêrio sritis. Bet kas ligšol nebuvo gana tvirtinta, dabar nebesiliko abejojime. Vis aiškiau pasirodo, kad Aitherio sritis esti tikrenîbê. Be to dâr mâtoma, kad Aitherio sritis îra tikrasis visû regimos gamtos jêgû šaltinis. Šviesa, šiluma, êlektrika ir tt. nêra paprastosios matêrês reiškiniai, bet Aitherio. Regimoji gamta têra tû jêgû veikimo dirva.

Taip dabar dvi Visumos sriti îra žinomi: fysikinê arba regimoji ir aithêrinê arba neregimoji. Šios dienos mokslas su tomis žiniomis visai nauju taku žengia Visumos sârangai pažinti. Ir jisai stovi prie vartû neregimo, dâr neištirto Visumos skîriaus, prie angos galîbiû ir jêgû gamtos.

O kas apie šitâ Visumos skîriû îra žinoma, tat patvirtina senovês mokslâ. Dabar jisai jau geriau suprantamas, ir vis daugiau îra atbojamas. Ipatiai kaip didesnê dalis Indijos šventû râštû ir slêpingo mokslo Europos žmonêms teko. Gana ilgai tas mokslas buvo tîtia slêpiamas. Kaip jau karta sakîta: mokslas suteikia galîbê; o žmonêms paduotas, tûliems gâl tapti paojingu, kaip kûdikiui ugnis. Betgi dabar, žmogui priêjus galîbiû sritî, reikia jâm gilesnî Visumos supratimâ žâdinti, jeib jis, suprasdamas savo vietâ Visumos gîvenime, galêtû ir doroj tvirtêti.

Bet slêpingasis senovês mokslas dvâsios žvilgiui dâr daug giliau atveria Visumos gelmes. Sâko, kad kaip Aithêris îra visû gamtos jêgû versmê, taip randasi uþ Aitherio dâr augštesnê sritis, kuri Sans-

krito žodiais vadinama Kâma - Prâna, ir iš kurios pareina gîvîbês reiškiniai, kaip jie augmenîse pastebimi.

Šiluma ir dažnai šviesa, paveikslui, tesiranda, kad regimoji fysikinê matêrê arba Prakriti stojasi po Aithêrio veikimu. Augmenîse jau sutaria trîs sritis: bûtent Prakriti, Aithêris ir Kâma-Prâna.

Vienok tuo dâr neaprêpta visa Visuma. Dâr gâlima giliau î jâ žvelgti. Uþ srities Kâma-Prâna randasi sritis Kâma-Manas. O žemesnêms su ja sutariant, ji per jas visas apsireiškia. Taip îvîksta proto reiškiniai. Ir pavidalai keturiû Visumos sritiû sutarimo îra gîvuliškieji. Augštiausioji tûjû jêga îra protas.

Bet ir tuo dâr nêra Visumos pâgrindas pasiektas. Turint gana skaistû dvâsios išmânîmâ, aiškêja ir tolimesnis žmonijos išmintingûjû mokslas. Sâko, kad uþ keturiû matêriniû sritiû randâsi trîs dvâsinês. Augštesnê uþ protingâjâ sritî îra meilês sritis. Sanskrito žodis jai îra Manas, tai esti mânîmas. Kiek sârîšio tše su meile îra, negâlima trumpai pasakîti. Uþ tos srities îra išmintis arba sâžinês, šviesos sritis, Sanskrito žodiu vadinama Buddhi. O viskas randasi Dvâsioje, Sanskrito kalboj vadinama Atma. Atma-Buddhi-Manas, tai tos trîs dvâsinês sritis, iš kuriû spindi pirmieji mazesni ir didesni reiškiniai žmonêse, jiems esant tais gîviais, kuriuose îra visos sâlîgos, jeib septîneriopa Visuma galêtû jais apsireikšti ir juose visos jos sritis graziame aldêjime sutarti.

**Susitikimas Visu-
mos viršaus ir
vidaus sąrangos**

Visi šitie aiškinimai suteikia tik trumpą žvilgį į Visumos sąrangą. Ir todėl negali išeiti iš jū gėvas numėnėmas to, kaip iš tikro Visuma sukurta. Bet einant noriai tolin, supratimas tām vis daugiau skaidrės. Nemenka pagėlbā tur-būt skaitėtojuj suteiks ir priešakėje padėtas vaizdelis.

Prasidedant vėl su paviršaus sāranga, ji dabar dār geriau galės būti išmėnoma. Bet pirm viso reikia vienā dalėkā suprasti. Sākoma paprastai žeme esant tat, kas po mūsū kojomis esti, būtent žinomasis didėsis rutulė, ir mus gėvenant ant jo. Ir visi mokslu duodami mēstai vis tik šitā rutulė mastuoja. Vienok tasai nēra visa žemė; jis tik tēra mažasis visos žemės branduolas, kurs oro visiškai apsiaustas. Nuo oro viršaus per žemės vidurė skersinis jos mēstas turi 80 000 km ilgio. O viduriniui branduolui skersiniui teesant 12 724 km, pasidāro aišku, jog žeme apgobiantis oras ēra labai didė žemės dalis. Todėl ir negėlima sakėti, kad mes gėvenā ant žemės. Mes gėvename žemėje apie 6000 km nuo paties vidurio o 32 000 km nuo viršaus.

Šita žinia gėl pasirodo ir ne taip svarbi. Bet ji ēra viena pagrindiniū, norint suprasti Visumos sārangā. ēra žinoma, kad negėlima nuo tvirtosios žemės iškilti toli ē augštė. Augštai ore paprastosios gėvėbės nēra. Ir taip-jau giliai žemėje nēra gėlima gėventi žinomiems gėviām. Žemėje randasi gėvenimo sluognis, būtent tše, kur kietuma, skėstuma ir

garai susitinka. Iš jo negėli joks gėvis, joks augmuo išeiti. Abišaliai to sluognio ēra toks žemės ēpatingumas, kad pragaišta visi gėviai, kurie tolinasi iš ano sluognio. Oro augštėbėje ēra peršalta, o žemėje perkārsta.

Berods paprastai sākoma, kad oro sluognio storumas nezinomas. Vienok jis gėli būti žinomas. Reikia tik geriau pastebėti žvaigzdinėkams žinomus ēstātėmus. Garsusis žvaigzdinėkas Kepler. parodė ēstātėmus, kuriais planėtos skrenda aplink saule. Iš tū ēstātėmū gėlima planėtū didumā atsekti. Ir tokiu būdu ieškant žemės didumā, išeina minėtiejie mēstai. Kuris su anais mokslais susipažėdė, tas pamatė, kad taip ēra. Šiēon negėlims daigtas platesnius išrodėmus pateigti.

Tolin einant ir kitas dār dalėkas reikalauja atbojimo. ēra tikima, būk Aithėris pildās begaline erdve; žemė, planėtos, saulė ir kitos žvaigzdės plaukiantios Aitherėj. Senovės mokslas tat laiko klaidingu. Berods, kad iš žemės, arba paprastai sākant, iš oro iškilti galėtūme, pasijustūme tiriame Aitherėje. Žemė skrisdama plaukia jame kaip koks po vandenimi panėres laivas. Bet kadangi Aitheris ēra tokia smulkia matėrė, kad per viskā persiveržia, ir per geležė ir ākmenė, jo ēra ir žemėje. Todėl taip kaip žemė Aitherėje, taip jis žemėje randasi.

Greta su žeme plaukia Aitherėje ir kitos planėtos, skriejantios aplink saule. Ir vėl tše reikia ēpatingā dalėkā pastebėti. Planėtos laikosi prie saulės kaip paprastai žinomi gėviai ir augmenė prie žemės.

mės. Planėtos skrenda tikrame Aitherio sluogsnėje, kaip gīvi daigčiai ant žemės gīvena savo sluogsnėj. Šita Aitherio dalis prie saulės priklauso, kaip oras prie žemės. Visas Aitheris yra labai didis rutulīs, kurio branduolu yra saulė. Tikrame tolyme nuo to branduolo ir nuo rutulio viršaus platiame sluogsnėje eina planėtū gyvenimas.

Aitheris savo rutulėje ne visur līgus, visai taip kaip ir žemės matėrė nėra visur ta pati. Tas Aitherio sluogsnis, kur skrenda planėtos, yra pilnas įpatingo Aitherio, kurs vadinamas veikiantiu Aitheriu. Ir tasai tai gamina gamtos jėgū reiškinius ant žemės. Aitherinio rutulio branduolas, tai esti saulė, turi kitokio Aitherio. Jis vadinamas stātiskiu Aitheriu, tai yra toks, kurio dālīs pradeda atsiverti veikimui. Jokiū būdu saulė nėra ugninis rutulīs, kaip tūli mokslininkai tiki, arba nors lig šol tikėjo. Jei gālima būtū nuo žemės pakilti į erdvę tarp saulės ir žemės, nematītūme saulės. Ji savo jėgas, būtent šviesā, šilumā ir tt. tiktai žemėje apreiškia. Aitherio veikimai paprastu būdu tepajuntami planėtos matėrėje. O kaip jau esame matė, toji tesiranda skirtame Aitherio rutulio sluogsnėje. Žemė ir kitos planėtos ištikro ir nėra po saule bet saulėje, būtent didiame Aitherio rutulėje, kurio branduolas yra pati saulė.

Šitas aitherinis rutulīs yra labai didis. Tatiū jis ne pildo visā begaline erdvę, bet apsisukdamas riedi tolīn ir skrenda aplink kitā saule, kaip jau žvaigzdininkas Herschel buvo spėjes. O kaip visos

planėtos Aitherėje aplink saule sukasi, taip Aitherio rutulīs su visu savo turiniu greta su kitais tokiais rutuliais randasi dār smulkesnėj matėrėje, Sanskrito kalboj vadinama Kāma-Prāna. Ta matėrė taip jau laikosi didiame rutulėje, kurio branduolas yra minėtoji žvaigždė Alkyonė.

Aithėrinis rutulīs apsisuka vienā kartā laike, kurs ilgiau trunka negu 20 000 metų. Ir skrisdamas aplink Alkyonę, jis pabaigia savo ilgājį bėgi vienā kartā 8640-tise milionū metų. Tuos skaitius jau seniau mūsų amžiaus žvaigzdininkai surado.

Šis savo didume vos numānomas Kāma-Prāna rutulīs randasi dār smulkesnėj matėrėj, kuriai Sanskrito zodiacu-du Kāma-Manas vartojamu. Ji taip jau laikosi rutulėje su savo branduolu. Vienok tasai nėra regimas. Kāma-Manas yra tokia smulki matėrė, jog nebegāli veikti jusnis.

Rutulīs Kāma-Manas jau līg nebėra matėrinis. Tatiū jis vis dār skaitomas prie matėrinės Visumos ir randasi sritėje, kuri turi būt vadinama dvāsine. Tse jau ir nebėra kalbos apie laikā ir erdvę. Nors šiek-tiek sąmoningu būdu pakildamas iš matėrinės būties, kiekvienas nujautia, kaip tuomi laikas ir erdvė pradingsta.

Šita dvāsinė sritis yra trejopa, kaip jau karta sakīta. Atma-Buddhi-Manas, arba Dvāsia, Šviesa, Mānīmas, arba kitais zodiacais: Visagalia, Išmintis ir Meilė. Tat yra Visumos pagrindas.

Visa Visuma yra švitėjimas septineriopus šviesos, septinių spalvū, ji yra suskambėjimas septinių

balsû. Iš Vienîbês viskas kîla ir susiskâldo î nesuskaitomus spindulius.

**Visumos sritiû
susipînimas**

Po tokio pakilimo î begalines tolîbes, svarbu matîti ir mažiausiame regimos matêrês krislelîje, kaip Visuma surengta. Šios dienos mokslas gana gerai jau ųiuos krislelius îra îstîres. Labai mazi matêrês krisleliai, kaip zinoma, îra Helînû zodiui Atomais⁵⁾ vadinami. Jie nieku bûdu nêra mâtomi, nei-gi ziûronu. Ir ligšol jie tik tebuvo vaizduojami. Bet paskutiniai laikais îstirta, kad ir atomas îra sudêtas daigtas. Aplink jo vidurî skrenda vienas ar ir daugiau krisleliû, kurie vadinami elektronais. Norêdami aiškint, kokiame sântikîj regimos matêrês atomas su Aitheriu randasi, gâlime sakîti jî esant sutirštêjusiu Aitheriu.

Bet regimos matêrês atomas netiktai pasidâro iš Aithêrio, jis ir îra nesutirštêjusio Aithêrio apsiaustas, pats bûdams labai maza varpstis. Ir tokiu bûdu jisai prilîgsta didiems padângiû rutuliâms, kuriû kiekvienas savo atmosfairâ, savo orâ, turi. Ir vienas atomas su kitu lîgiai taip susisieka Aitheriu, kaip zemê su kitomis planêtomis ir su saule. Visi tarpai visur pilni tîro Aitherio. O kadângi atomai taip begâlo mazi îra, gâlima sakîti, kad sulîg savo didumu jie taip toli nuo viens kito, kaip vienas padângiû rutulîs nuo kito. Isivaizduojant regimâ ma-

⁵⁾ Daugiau apie tai 4-Darbîmetio num. 1921 mt.

têre jos atomû bûtîje, ji atrodo išbarstîta kaip žvaigždês ant dangaus. Vienok atomai îra tamsûs, o Aitheris ųvietia.

Tiek iš ųios dienos mokslo. Senovês mokslas eina tolîn ir privesdamas mus prie Aitherio atomû, sâko, kad tše tas pats dalîkas atsikartoja, kurs pastebimas buvo prie regimos matêrês atomo. Kiekvienas Aithêrio atomas îra vidurîs didio Kâma-Prânos atomû susijungimo, ir jisai plaukia Kâma-Prânos jûrose. Toliau Kâma-Prânos atomas plaukia Kâma-Manasiškoj matêrêje. Bet aišku îra, jog tše nebegâli bûti kalba apie erdve. Nêra galimîbês tai bûsenai îsivaizduot. Reikia statiai regêti. Kâ tai reiškia, tat gâl aiškês iš to, kas toliau atgal pasakîta apie tai, kaip senovêje gilesnês zinios buvo îgîjamos.

Taip visa keturiopa matêrê, kaip tuo-târp sakîsime, randasi kiekvieniame matêrês spuogelîje. Bet toliau ziûrint ir, gâlima sakîti, kad visur ir visame îra Manas, Buddhi ir pagaliau Atma. Primint reikia, kad minêtoji keturiopa matêrê îra senûjû Helînû elementai, bûtent zemê, oras, ugnis ir vanduo.

Iš viso to mâtoma, kad sepînios Visumos sritis nesiranda kiekviena atskirioj vietoj, bet vis viena kitoje. Kaip Aitheris spindi ir per kietiausius daigtus, taip spindi Kâma-Prâna per Aitherî ir regimâjâ matêre; Kâma-Manas per Kâma-Prânâ, Aitherî ir paprastâjâ matêre; ir tt. O ųis spindêjimas smulkesnês matêrês pasidâro zinomas, kaip veik stambesnioji jai daugiau prisitaikina. ųis prisitaikinimas

îra būtina sâlîga, be kurios reiškimas iš augštesnės Visumos srities nėra galimas. Ira îstâtîmas, kurs visur, visose sritîse pastebimas.

Tasai siek-tiek îstirtas ir šios dienos mokslo, ir savo būdu pagrinduojamas. Senovės mokslas regimai aiškesnis. Sâko, augštesnioji sritis tiktai tada apsireiškia žemesniojoje, kad šitoji nepasilieka sau atskira, kas, aplamai imant, taipo-jau galima, bet kad ji sutaria su augštesniaja.

Paveikslui, kad kokiâ nors geležî î ugnî îdedi ir tuo jos atomus î greitesnî virpêjimâ îvarai, tada per jâ veikia apsireiškia Aitheris, bûtent randasi šiluma ir pagaliau šviesa.

Sutariant fysiškai matêrei arba Prakriti su Aitheriu, pasirodo taip vadinamos fysikinės jėgos, šiluma, êlektrika, šviesa, ir tt.

Sutariant sritims: Prakriti, Aitheriui ir Kâma-Prâna, randasi gîvîbės reiškiniai: augmenû ir visû kitû pavidalû augimas.

Sutariant sritims: Prakriti, Aitheriui, Kâma-Prâna ir Kâma - Manas pasirodo proto reiškiniai. Ir tt.

Aitherio jėgos ir Prânos reiškiniai prieinami kûno jusnims. Bet protas têra tik protui numânomas. Kas augščiau uz jî stovi, tâ vël jis pasiekti negâli. Îsminties ir sâžinês dalîkai arba îsmânîmas ir dora tiktai îsminties jėgoms prieinami.

O jeib šî svarbûjî dalîkâ gerai îsikâltûme, kartosime, kad augštesnioji sritis tik tada gâl kuo-aiškiau apsireikšti, kada žemesnioji kuo-daugiau jai

gretinas, jai pasiduoda. Augštesnioji gâli tik tada žemesniâjâ tarsi savęs traukti, î save priimti ir savo jėgomis žemesnioje sritîje bûti galinga. Be šito susivienîjimo jokie augštesni apsireiškimai nėra galimi.

Tas îstâtîmas ne tiktai gamtos gîvenime pastebimas, bet dâr aiškiau doros, îsmânîmo ir tikîbos dalîkuose.

Šinodami, kokiu būdu susitinka visos Visumos sritîs, ir mâtome, kiek teisingas îra paskiausiûjû laikû mokslas. Lig tol buvo sâkoma, bûk iš matêrês atsirandâ gîvîbê, jausmai, geismai, mintîs, ir tt., kaip kokie tarsi garai. Dabar jau tûli mokslininkai sâko, kad nieks negâli iš matêrês apsireikšti, kas tše nėra paslêpta. Jos slêpiniai apsireiškia tâm tikroms sâlîgoms veikiant. Ir dvâsia gâli pasidarîti rîški tik tada, kad tâm reikiamos sâlîgos îra duotos.

**Visumos sritîs
savo esmêje**

Îs visû šiû îsdêstinêjimû turbût aiškêja, jog Visumos sritîs, jos apsireiškimû skîriai, îra kaip kokie kopêtiû tarpai nuo vienos papêdês lig kitos. Žemiausias skîrius îra regimas pasaulis, regimoji matêrê, o pagaliau prieiname Dvâsiâ, pasiekame Atmâ. Nêra tše niekur spragos, viskas labai gerai sutvarkîta. Ir kiekviena augštesnê sritis, kaip sakîta, skiriasi nuo žemesnês srities tiktai savo matêrês smulkumu. Ir jau dabar gâlîma sakîti, kad nėra dalîkû, kurie bûtû îvairûs, bet pats Vienumas parodo savo esimâ îvairiu būdu.

Vienumas apsireiškia Visumoj kaip Atma, kaip Bud-
dhi, kaip Manas, ir tt. lig Aitherio ir regimos gam-
tos, sutuopiamos matêrês arba Prakriti.

Kas tas Vienumas, tâ nieks suprasti negâli, ir
nieks negâli tâ išmanîti. Jis visokiais vardais va-
dinamas. Bet kas vardas, jeigu nêra supratimo?
Tasai Vienumas tegâl pats save žinoti. Vienok tat
jau îmanîtinai suprasta, kas tie îvairûs jo apsireišk-
imai, kas Visumos sritis arba jos skîriai savo
esmêje îra.

Sis supratimas paaugo tik paskutinêmis 30 metû,
Bet ir seniau jau tûli gamtos fainomenai arba mato-
mîbês buvo savo esmêje îstirtos. Bene visû pirmiau-
sia buvo pastebêta, kad viskas, kas girdima, îra
îpatingas oro judêjimas. Kada tame virpêjime grazi
tvarka randasi, arba Hellênû zodiacu rhytmas, tada
tokie virpêjimai vadinami balsu, arba skambêjimu.
Toliau suprasta, jog ir Svietimas îra virpêjimas;
suskaitê net greitumâ tû Svietimo virpêjimû, kurie
mums pasirodo spalvomis. Galiausiai bandê vienas
bei antras mokslininkas îstirti ir tâ, kas pati matêrê
bûtû. Ir tai atrâdo, jog ir toji îra virpêjimas kokio
nezinomo daigto. Kietoje matêrê îra virpêjimas
vieno greitumo, skîstoji jau îra greitesnis virpêjimas,
o uz jâ dâr greitiau virpa matêrê oro bûtîje.

Tada vienas ir kitas mokslininkas êmê ir tîri-
nêti, kokis gentiškumas bûtû tarp fysikinês matêrês
ir Aitherio. Ir labai didî pastebêjimâ râdo Londone
Anglo Lodge⁶⁾ mokslas, bûk iš labai greitû Aitherio

⁶⁾ Istariama Lodz.

Smoteliû sûkuriû pasidâranti fysikine matêrê. Tâm
mokslui buvo labai pritariama. Vienok jame tik pa-
bota viena Visumoj veikianti jêga. O jû îra dvi,
bûtent pritraukimo ir paspîrimo jêga. I tai atsi-
ziûrint, ans mokslas rodosi neteisingu. Vienok jis
gana svarbus, kadângi jame pirma kart îstarta, kad
regimoji matêrê gaminasi iš Aitherio.

Siandien žinoma, kad Aitheris tas pats dalîkas
kaip fysikinê matêrê. Tik jame virpêjimas greitesnis.
O senovês mokslas sâko, kad kitû Visumos sritiû
matêrê kiek augstesnê tiek ji greitiau virpianti, tiek
esanti gîvesnê. Arba prasidedant iš augsto, gâlima
sakîti, kad îsikûrus dvâsinêms Visumos sritis, ne-
zinomasis Tat apreiškê augstiausiâjâ matêrine bûti,
arba Kâma-Manas, îpatingu virpêjimu. Iš tojo î
menkesnî greitumâ persikêlusi dalis îra Kâma-
Prâna; viena tosios dalis pasidâro Aitheriu, ir jojo
dalis Prakriti, tai regimoji matêrê.

Taip kalbant, rodosi beveik, tarsi neigiama Vi-
sumoj gîvîbê, sâmonê. Bet reikia atsiminti, kas
sakîta apie augstiausias Visumos sritis, ir kad jos
ir per žemiausias reiskiasi. Toliau ir to, kad jau
Aitheris turêtû veikiau jêga bût vadinamas o ne
matêre. Ir tuoju bus numanu, kad Visuma îra gîva.

Labai dâžnai Visuma palîginama î skambêjimâ.
Žinomas dalîkas îra balsû dalinimas î skîrius, va-
dinamus oktâvomis, kuriû kiekvienoj îra septîni bal-
sai. Taip Visuma esanti dalîta î septînis skîrius o
kiekvienas jû vël î septînias dalis. Bet visos jos ir
visi jie randasi Amžinîbêje, ir vienas gîvena kitame

jo netrukdidamas, kaip ir visû oktâvû balsai kartu skambêdami viens kito neužgauna ir netrukdo. Bet vienas ar kitas aiškiau gâl būti girdimas. Iš tokio âtvilgio pasidâro ir suprantamas tas Râsto zodis: „Pradioje buvo zodis. Visi daigtai juo padarîti.“ Ev. Sv. Jon. I, 1 ir 3.

Visumai atsiskleidiant, kaip aiškinta, râdosi vis didesnis îvairumas, didesnis susiskaldîmas. Kiekviena zemesnê sritis îra tarsi koks didesnis dvâsios sutirštêjimas, koks patios gîvîbês sustingimas. Ir mûsû zinomoji gamta, ziûrint î jos matêre, îra didiausio gîvîbês sustingimo laipsnis.

Sitoj zinioj apie Visumos atsiskleidimâ arba îsikûrimâ susitinka senovês mokslas su zinomu Kant-Laplace mokslu. Ir tame sâkoma: Visuma râdosi iš labai smulkios matêrês bûties, kuri îpatingu virpêjimu pavidalais pasidârê ir sutirštêjo. Bet ligi-
nant šî mokslâ î senovês mokslâ, jis îra vos kibirkstelê zinojimo ugnies, ir todêl ne daug tepasâko.

Kaip Visuma râdosi, taip ji vêl ir gaiš. Kaip veik zemiausioji jos sritis susilies su augštesne, jau ir nebebûs regimosios esamîbês. Tada jau Aitherio sritis bus zemiausioji. O jai pakilus ir susitikus su Kâma-Prâna, jau toji tada zemiausioji. Pagaliau visa sugrîzta î prâdiâ, iš kur visa parêjo. Dvâsia îra viskas. Ir matêrê galêtûme pavadinti dvâsia — sustingimo bûsenoje. Ira tik vienas Vienumas. Nêra priešingumo tarp dvâsios ir matêrês.

Visumos atsiskleidimas îra „îkûrimas dangaus ir zemês.“ Grîzimas î pagrindine bûtî îra tat, kâ vadiname pâzanga, kilimu, evolûce. O kaip ans atsiskleidimas truko nesuskaitomus âmzius, taip ir šis kilimas, grîzimas, vîksta tokiu neišmâstomu laiku.

Aiškiaus pastebêjimo tše îra vertas tas dalîkas, kad grîzimas zemesnês srities î augštesne prilîgsta atsigavimui, pabudimui, grîzimui î gîvesnî gîvumâ. Visumos îsikûrimui esant lîg dvâsios îmigimui arba numirimui, tad îra kilimas, evolûcê, jos prisikêlimas.

Senovês mokslas palîgina šitâ begâlo didî atsitikimâ dâr ir î iškvêpimâ ir îkvêpimâ. Iis amzinîbêje kartojasi. Zinoma îra, kaip keitiasi dienos ir nâktis, vieni metai su kitais. Tokiû ir îra didesniû bangâvimû. Visû didiausias prasidêjo Amzinajai Priezastiai atskleidiant Visumâ. Jis pasibaigs Visumai sugrîzus î prâdiâ. Mazesniejie bangâvimai îra tarsi to didiojo îvîkio atsidûsêjimai.

**Atskirû gîviû
gaminimas ir
tobûlêjimas**

Visuma tâpo, kaip parodîta, virpêjimu, arba geriau sâkant Hellênû zodiacu rhytmu, kurs kilo iš âmzinos esties. Sitame rhytme randasi dâr ir mazesniû rhytmû. Ir taip ap-sireiškia Visumos sritis ir tû sritiû skîriai, kurie šison vos buvo menami. Kartu su šitu didiu rhytmu teka naujas rhytmas per Visumos sritis. Ir jisai îra tat, iš ko gaminasi atskiri pavidalai, gîviai. Viskas îra rhytmas iš âmzinosios esties. Taip sâko

ir Lao-tse, Tsinêsû ismintius, (600 pirm Kr.), kalbédamas apie Tao, kas reiškia Dievâ.

Atskirus pavidalus gaminâs rhytmas gâli bûti paliginamas î spindêjimâ, kurs liejasi is Visumos gilîbês. Tasai spindêjimas savo šaltinio artîbêje îra vienîbê. Toliau jisai skiriasi daugiau î atskirus spindulius. O kaip saulês spindêjimas sukelia debesis ir jos spinduliai sutelkia dujeles î îpatiškus pavidalus, — atsiminkime ir kaip skambêjimo virpêjimai suzâdina îpatiškas figûras, — taip ir tas spindêjimas is Visumos esmês kuria pavidalus, gîvius. Ir kaip Visuma, susikûrusi savo dvâsinêse sritise, apsireiškia islengvo ir zemesnêse, bûtent matêrinêse, taip ir tû pavidalû srovê islêto vis toliau nukîla î zemesne bûtî, î daugiau matêrine.

Pirma susikûrusieje pavidalai îra dvâsiniai, tada jie vis daugiau sustingsta, ir pagaliau jie mûsû pasaulije tesiranda maziau arba daugiau sukietêjusioje bûtije. Vienok ne visa gîviû srovê žigiu susivokia tame patiam Visumos skîriuje. Randasi tos srovês sritije Kâma - Manas kaip ir sritije Kâma-Prâna ir Aitherije. O ten gîviai, kaip gîvesni uz tuos, kurie jau pasieke žemiškos matêres bûsenâ, taip jie ir skaitlingesni. Šios dienos mokslas sâko, kad regimoji matêrê susidedanti is 92 elementû⁷⁾, o Aitheris is kokiû 200. Taip ir desties su gîviais. Vis reikia omenîj turêti, kad kaip kiekviena Visu-

⁷⁾ Kad šitie elementai nêra visiškai atskiri daigtai, parodo paskutiniû laikû isradimai. Is elemento Râdium dârosi, pav., elementas Hêlium.

mos sritis sau îra pastovi kaip tikras Visumos skîrius, taip kiekviena ir tur sau skirtus gîventojus.

Ligšol minêta gîviû srovê tarsi tolinasi savo bûtije nuo Visumos versmês. Jos grîzimas îra ans kilimas, kurî tîrinêja šios dienos mokslininkai ir kurî jie gana teisingai aprâšo kaip pavidalû tobûlêjimâ, prasidedantî su minêrâlais ir zengiantî tolîn per augmenijâ lig gîvulijos, kuriai ir žmogû priskaito.

Pavidalai tobûlêja, vâromi minêtojo rhytmo arba spindêjimo, kurs veikia îpatingu îstâtimu, Sanskrito kalboj vadinamu Karma, o paprastai apie jî kalbama kaip apie Dievo vâliâ arba kurîbos gâliâ. Jos veikimas netaip lengvai pamâtomas. Sunku îra smulkiame ir pinkliame audime susekti gijeles, bet nesuligîtinai sunkiau atsekami îra Karmos keliai. Vienok jos veikimo tikslâ gâlîma numanîti. O tasai trumpai pasâkius toks: Is nezinomos Vienîbês per sapnuotâjî tûleriopumâ pasiekti sau zinomâjâ Vienîbe.

Tâm suprasti reikêtû platesnio isdêstinêjimo. Tuo târpu tai nêra gâlîma. Tik î tâ reikia dabar paâkinti, kas jau kartâ minêta, bûtent kokia ta regimo pasaulio pavidalû pažanga îra, kas su ja pasiekama.

Minêto rhytmo arba Karmos vâromi pavidalai tobûlêja ir tokiâ bûtî pasieka, kad susitinka su augštesne sritimi. Tada ji îra lig kokia priemonê augštesnês gîvîbês arba ir tik jêgos apsireiškimui. Is augštesnês srities žemesniosios srities pavidalas

gauna tarsi sau sielâ (dûšiâ). Ir jis nebêra daugiau gîventoju tiktai vienos srities, bet-gi jau dvejû. O augštesnês srities îpatîbê lig traukte traukia tada augštîn zemesnês srities dâlî, kuri îra pavidalas, kuriame îvîko dvejû Visumos sritiû susivienîjimas.

Imkime paveikslâ! Augmens pavidalas îra fysikinê ir aithêrinê matêrê. Bet-gi šioji îra tokia, jog jau susitinka su Kâma-Prâna. Ir tosios dalis tad îra augmens pavidalo vêlê⁸⁾. Toji î visai kitâ bûtî iškelia paprastâjâ matêre. Taip vadinamoji negîvoji matêrê augmenîse visai kitokia pasidâro. Ji lig vertiama bûtî gîva. Ir greta tuo gaivinimu pavidalas pats tobûlêja. Pagaliau jis tiek îra iškiles, kad susitinka su îpatîbe iš augštesnês Visumos srities. Augmuo gauna augštesne vêle ir taip gema gîvulis, gîvendamas nebe trijose Visumos sritîse, bet jau dabar keturiose.

Sis kilimas nêra keliû metû dârbas. Jis trunka tûlus milionus metû. Ira tai Visumos pažanga, Visumos evolûcê. Mâžmoziai šiŝon neaiškinami. Norint âplamâ âpžvalgâ turêti, negâlîma îsileisti î atskirus dalîkelius.

Iš paviršaus žvelgiant, rodos pažanga bûtû pavidalû tobûlêjimas. Bet žinant, kad tuo pasidâro sâlîga ir priemonê augštesnês srities rhytmui apsireikšti, aiškêja ir gilesnis evolûcês tikslas. Kuo daugiau pavidale apsireiškia augštesnês sritis, tuo-

⁸⁾ Vokietîû mokslininkas Fechneris kalbêjo jau senai apie augmeniû vêle (dûšiâ).

skaidriau pasirodo Visumos pâgrindas. Stojasi akîse vis daugiau sâmonê. Pirmiau taikinasi matêriniui pavidalui fysikinê jêga, tada randasi jusmas, gîvîbê, toliau protas, sâmoningumas, sâmonîbê.

Kas pirma vienat gîveno sritîje Kâma-Manas, tada sritîje Kâma-Prâna, tada Aithêrîj ir pagaliau žemiškoj matêrêje, pradeda iš lengvo gîventi sritîje Prakriti, arba regimoj matêrêje ir Aithêrîj, tada tiedviejose sritîse ir sritîje Kâma-Prâna, tada tose trijose sritîse ir sritîj Kâma-Manas, ir tt. Taip kilantieji gîviai uzima vis daugiau Visumos sritiû.

Berods pavidalai pažîstamo pasaulio sugaišta po trumpesnio arba ilgesnio laiko. O kad jû dalis augštesnêj sritîj ir ilgai dâr laikosi kaip visumet greitesniejie virpêjimai, tai tatiau ir jai prieina gâlas. Bet rhytmas, kurs buvo pavidalâ gamines, kuriâ tuoju arba po laiko kitâ pavidalâ prilîgstantî buvusiâm. Rhytmas îra tuo târpu tarsi galingesniu tâpes atitinkamâm bet tobûlesniâm sutverti. Bet ta gîvio dalis, kuri susitvêrusi îra augštesnêje sritîje, neprasisklaido visoj tos srities matêrêje. Ivairiais pavidalais apsireiškia îvairios augštesniû sritiû îpatîbês. Ir kaip pavidalai vienos gîvuliû veislês prisilîgsta, taip ir ta augštesnês srities dalis, kuri jais visais pasirodo, îra viena. Kalbama todêl ir apie veislês vêle. Toj veislês vêlêj pragaišta atskiro gîvulio dalis, kuri pasidârusi sritîje Kâma-Manas, bet jos išaugintos jêgos tampa veislês vêlês jêgomis. Todêl patîrimai vieno vienintelio gîvulio tampa „žinomais“ ir bûsimoms tos veislês kartoms.

Vienok, kuo-daugiau iškilęs yra gyvulis, tuo jo veislė mažesnė. Su gyviu kilimu randasi vis daugiau skirtumų. Ir pagaliau, rodos suprantama — pavidalui pragaišus regimoj gamtoj, gyvulis givęs augštesnėj, ir jo daliai tše pragaišus, liks viena dalis dar augštesnėj ir augštiausioj jo gyvenimo srityje — ir nebepragaiš⁹⁾). Jame pasidares rhytmas yra taip patvirtėjes, jog su šia to gyvio dalimi veikia toliau ji vedamas vėl gaminties žemesnėse srityse ir regimoj gamtoj igiti pavidalā, tai esti uždanti.

Ira tše toks dalikas. Greta su gyviu tobūlėjimu, kaip jis minėtas, randasi gyvenimo žinojimas, švinta vis daugiau sąmonė. Toji iškila pagaliau iki savęs-žinojimo arba sąmonibės, lig sąžinės srities. Tas iškilimas iviksta tada, kad gyvio dalis srityje Kāma-Manas tiek ipatinga tapusi yra, jog jau nebeišsisklaido savo srities matėrėje. Tuomet yra galimas susitikimas su dvāsinėmis sritimis. Ir dabar tše randasi siela būsimajam pavidalui regimoj gamtoj. Pradedama vis daugiau prašvisti sąmonibė, „savęs-žinojimas“, sąžinė. Givis, kurs ima giventi, yra žmogus.

Jisai yra tas, kurs netik vien susideda iš daliu matėriniu sritiu. Augštiausia jo dalis, jo siela, randasi dvāsinėje sritij. Jisai, givendamas regimame pasaulyj, yra kartu giventoju visos Visumos sritiu¹⁰⁾).

⁹⁾ Suprasti reikia: Nebepragaiš šitame Visumos gyvenime. Pagaliau viskas grįžta Vienibėn.

¹⁰⁾ Todėl Hellėnū išmintiai žmogū vadino Mikrosmu, tai esti mažas gražus daigtas, mažoji Visuma, o jā patiā Makrosmu arba didiaja Visuma.

O jo uždavinis yra, ir dvāsinėse srityse su pilnu žinojimu giventi.

Žmogaus pažanga yra šito žinojimo, savęs-žinojimo, sąžinės igijimas. Žmoguje pradeda Visumos gyvenimas savo tikslā pasiekti. Dvāsia, kuri žemesnėse Visumos srityse nuskendusi yra nesizinojime, žmoguje pradeda atsigauti; ir kiekviename žmogūje ji lig naujā viduri igija, iš kurio ji visā Visumā aprėpia, kiekvienā kitā viduri savije ir taip vėl pilnā Vienumā žinodama.

Šios dienos mokslas gana gerai yra istires gyviu pažangā, pavidalu tobūlėjimā. Daug jisai padaves yra apie tai žiniu. Ir jis tuo tvirtina, kā slėpiningasis senovės mokslas sāko. Vienok tasai skiriasi nuo jo svarbiame dalike. Jis senai jau tvirtino, kā šios dienos mokslas tik tepradedama suprasti, būtent, kad kiekvienas givas pavidalas yra visiškai tobūlas. Jis pilnai apreiškia tā sąmonė, kuri iš jo veikia. Todėl ir negalima isivaizduoti, kad driežas, āras arba žirgas galētū būti dar tobulesnio pavidalo. Bet jis netinka šviesesnei sąmonei, arba net sielai. Tobūlėjimas turētū būti suprantamas žiūrint i sąmonė, vėle ir sielā ir jos sātikius su pavidalu.

Kitas slėpiningo mokslo tvirtinimas, kuriuo jis skiriasi nuo mūsų laiko mokslo, yra šis. Apsireiškimas iš dvāsiniu Visumos sritiu, kurs pradeda gana iškilusiame givije veikti taip, kad jis vadinams žmogumi, yra naujas rhytmas iš Visumos pagrindo, yra naujas spindulis iš amžinosios šviesos. Jis vadinams dievišku žmogumi, augštesne ir tikraja žmo-

gaus asmenibe. Su jos veikimu žmonių kilimas
eina spartiau augstyn negu kitų gyvių gyvenimas.
Bet kuo-daugiau pati žmonija dvâsinga tampa, tuo-
daugiau dârosi sâmoninga ir visa gamta, visa Vi-
suma. Žmogus uzima îpatingâ vietâ Visumos sâ-
rangoj. Save pazinti turêtû kiekvienâm bûti svar-
biausiu daliku. Apie žmogû todël reiks dâr platiau
kalbêti.

Tuo-târp šitie aiškinimai gana bûs verti ap-
mâstîmui. Visuma su savo nuostabia sâranga nêra
koks daigtas, bet gîvas atsitikimas, didis veikimas.
Graziai apost. Paulius râšo: „Iš Jo (Visumos pâ-
grindo), Jame ir Jopi îra ir visi daigtai.“ Lšk.
Rom. 12, 36.

